

Danske domme i straffesager 1959—60.

Ved højesteretsdommer TH. GJERULFF.

Straf og sikkerhedsforanstaltninger.

Under henvisning til tidligere referater i N.T.f.K., jfr. 1959 p. 54, angående spørgsmålet om anvendelse af straf eller sikkerhedsforanstaltninger, navnlig psykopatforvaring, overfor særlig grove og farlige forbrydere, kan nævnes H.D. 20. januar 1960 (*U. 1960 p. 188*). Sagen angik en hidtil ustraffet 31-årig mand, der som bud hos et firma i København havde tilegnet sig et beløb på 650 kr., som han havde incasseret hos firmaets kunder, hvorefter han var rejst til Bornholm. Her havde han en uges tid senere på en mark anden kønslig omgængelse end samleje med en knap 6-årig pige, idet han efter at have væltet hende om på jorden og taget tøjet af hende, førte en finger op i hendes kønsdel. Derefter dræbte han pigen ved at sno hendes trøje om hendes hals og stramme til. Retslægerådet havde bl. a. udtalt, at han intelligensmæssigt var placeret i nærheden af den øvre sinkegrænse. Karakterologisk var han i høj grad umoden, uselvstændig og selvoptaget. En tilbøjelighed til pralerier og overdrivelser af mytoman karakter, der måtte tages som udtryk for hans ukritiske forsøg på selvhævdelse, var et gennemgående træk i hans personlighed. Holdepunkter for en abnormt rettet kønsdrift forelå ikke, men hans seksuelle aktivitet syntes at have været ringe. Man var tilbøjelig til at opfatte ham som lidende af en adiposo-genital dystrofi. Han syntes at have befundet sig i en følelsesmæssig spændingstilstand og en tilstand af sjælelig uligevægtighed og måtte antages at have været alkoholpåvirket på tidspunktet for de kriminelle handlinger, der kulminerede i drabet. Rådet ville, i betragtning af hans ringe intelligens, hans udtalte karakterologiske afvigelse og hans seksuelle særpræg, som under eet måtte formodes at danne baggrund for hans kriminelle handlinger, anse hans strafegnethed for tvivlsom, og tilrådede, hvis han fandtes strafuegnet, anbringelse i psykopatforvaring. Ved Østre Landsrets nævningedom blev spørgsmålet om henførelse under straffelovens § 17 besvaret bekræftende, men tiltalte fandtes strafegnet og idømtes fængsel på livstid. Denne dom stadfæstede Højesteret.

Endvidere kan henvises til H.D. 24. marts 1960 (*U. 1960 p. 396*), der angik en 29-årig mand, der tidligere var straffet flere gange, senest i 1957 med psykopatfængsel i 3 år. Han var nu — foruden i to tyverier og et forsøg herpå — fundet skyldig i manddrab, idet han under en biltur havde dræbt en anden mand ved at slå ham i hovedet med en demonteret mortérgranat, hvorefter han stjal afdødes ur og tegnebog. Han ansås endvidere for doku-

mentfalsk, idet han, såvel før som efter drabet havde tilvendt sig penge, som afdøde havde stående i en sparekasse, ialt 4.600 kr., ved falskelig at underskrive med afdødes navn. Ifølge Retslægerådets erklæring var tiltalte ikke åndssvag eller sindssyg, men måtte karakterologisk betegnes som holdningsløs psykopat. Han var overfølsom, let irriterbar og upålidelig med svigtende evne til at vurdere sin situation og derfor med ringe modstandsevne overfor kriminelle tilskyndelser. Retslægerådet anså ham for uegnet til påvirkning gennem straf og anbefalede anbringelse i forvaringsanstalt for psykopater. Ved nævningernes besvarelse henførtes tiltalte under straffelovens § 17, men blev såvel ved Vestre Landsret som ved Højesterets dom som strafpåvirkelig anset med fængsel på livstid.

En 19-årig, ustraffet mand havde for at skaffe sig penge til at betale en knallert, som han havde købt for 1100 kr., dræbt en gårdejer, som han netop havde været på besøg hos, og som altid havde været flink imod ham, ved at affyre to skud mod ham med et jagtgevær og tilføje ham et slag i hovedet med geværkolben, hvorefter han tilegnede sig gårdejerens tegnebog, der indeholdt ca. 2000 kr. Efter drabet deltog han i et bal. Ifølge Retslægerådets erklæring var tiltalte så ringe intellektuelt udrustet, at han måtte placeres i sinkegruppen. Karakterologisk var han primitiv og umoden, egocentrisk og følelsesafstumpet. For de begåede forhold — straffelovens § 237 og § 288, stk. 2 — og for to mindre tyverier blev tiltalte ved Aalborg kriminalret straffet med fængsel i 16 år, idet der som begrundelse for, at straffen ikke fastsattes til fængsel på livstid anførtes hensynet til tiltaltes unge alder og til, at lovovertrædelserne, således som det havde fundet udtryk i de lægelige erklæringer, måtte ses i nøje sammenhæng med tiltaltes umodenhed og hele karakterologiske og intellektuelle brist. Ved Vestre Landsrets dom blev straffen under hensyn til drabshandlingens karakter, til tiltaltes bevæggrund til drabet og røveriet, til hans for dagen lagte forbryderiske sindelag og til hans forhold før og efter gerningen samt til risikoen for nye farlige lovovertrædelser, ændret til fængsel på livstid. Denne afgørelse stadfæstedes ved H.D. 11. juni 1959 (*U. 1959 p. 632*).

En 29-årig mand, der tidligere var straffet for dokumentfalsk og berigelsesforbrydelser m. v., blev fundet skyldig i voldtægt i tre tilfælde, det ene overfor en 76-årig kvinde, i hvis hus han var trængt ind, og hvem han endvidere frarøvede 1010 kr., og de to andre overfor en 55-årig kvinde, første gang efter at han var trængt ind i hendes hus. Han havde endvidere gjort sig skyldig i tyveri og havde ført motorkøretøj i spirituspåvirket tilstand. Forud for sagens behandling ved nævningeting havde Retslæge-

rådet udtalt, at han ikke var sindssyg eller åndssvag. I sin oprindelige karakter havde han afsløret nogen svaghed og holdningsløshed, og der var efter et kraniebrud i 1950 indtrådt en væsentlig ændring af hans psykiske tilstand, idet han siden havde lidt af en sjælelig svækkelsestilstand (posttraumatisk cerebralsyndrom). Han trængte efter rådets opfattelse til en fornyet grundig undersøgelse af følgerne af kranielæsionen efterfulgt af en behandling, og rådet anbefalede, at han dømtes til psykiatrisk behandling på et sindssygehospital. Ved Vestre Landsrets dom blev han i medfør af strfl.s § 70, jfr. § 17, dømt til at anbringes i sindssygehospital. Efter dommens afsigelse blev tiltalte indlagt til nærmere undersøgelse på den retspsykiatriske klinik ved Riisskov. Derefter erklærede Retslægerådet, at han karakterologisk er primitiv, umoden, egocentrisk og noget holdningsløs, og at disse karaktertræk er blevet yderligere accentuerede dels gennem en stærkt forkælende opdragelse, dels ved den alvorlige hjernelæsion. Denne har endvidere medført en vis sjælelig reduktion og afstumpethed. Uden at kunne betegnes som forfalden til drukkenskab er han dog i nogen grad hengiven til overdreven alkoholnydelse. Hans alkoholtolerans er som følge af kranielæsionen nedsat, og under alkoholpåvirkning bliver han seksuelt opstemt og reagerer uhæmmet og hensynsløst. Om nogen abnorm rus i straffelovens forstand har der dog ikke været tale. Han kan ikke anses for seksuelt abnorm. Rådet fandt hans strafegnethed særdeles tvivlsom og tilrådede anbringelse i psykopatforvaringsanstalt, ikke mindst fordi tiltalte under en eventuel senere prøveudskrivning vil have behov for en effektiv efterforsorg. Ved H.D. 25. august 1959 (*U. 1959 p. 759*) blev tiltalte dømt til at anbringes i en forvaringsanstalt for psykopater.

En 36-årig mand, der tidligere var straffet syv gange, herunder for berigelsesforbrydelser, falsk forklaring for retten, overtrædelse af strfl.s § 119 og overfald, blev fundet skyldig i overtrædelse af strfl.s § 244, stk. 4, jfr. stk. 3, ved samme dag, som han blev løsladt fra sin seneste straf, i sin tidligere kærestes lejlighed at have tildelt en anden mand flere knytnæveslag i ansigtet. Nogle måneder senere var han i spirituspåvirket tilstand trængt ind i kærestens lejlighed gennem et åbentstående vindue og havde væltet hende om på gulvet, grebet hende om halsen, trykket til og truet hende på livet. Han ansås herfor efter strfl.s § 264, stk. 3, § 244, stk. 4, og § 266. Retslægerådet havde om tiltalte udtalt, at han ikke var sindssyg eller åndssvag, men normalt begavet. Karakterologisk måtte han betegnes som psykopat af den selv-hævdende, stemnings- og affektlabile type. Han havde i en år-række i høj grad misbrugt alkohol og måtte nu anses for forfalden til drukkenskab. Som følge af drikkeriet var han forsimplet og følelsesmæssigt afstumpet, og under rusen tiltager

hans affektsplosivitet stærkt, således at han meget vel kunne blive farlig for sine omgivelser. Rådet skønnede, at han ikke var egnet til påvirkning gennem straf og tilrådede anbringelse i psykopatforvaring. Tiltalte henførtes under strfl.s § 17. Medens Københavns Byret fulgte Retslægerådet og dømte tiltalte til anbringelse i en forvaringsanstalt for psykopater, blev han ved Østre Landsret anset med fængsel i 1 år 6 måneder. Ved H.D. 9. april 1959 (*U. 1959 p. 448*) stadfæstedes imidlertid byrettens dom.

En 29-årig mand havde med pistolskud dræbt sin kæreste. Ifølge Retslægerådets erklæring var der i de senere år hos ham udviklet en nervøs spændingstilstand, der accentueredes gennem tiltagende uoverensstemmelser med kæresten. Tilstanden blev i de sidste dage før drabet videreudviklet til en af sjælelige årsager fremkaldt depression med selvmordstanker. Rådet udtalte, at han således på drabstidspunktet var sindssyg, og selvom symptomerne senere var afdæmpede, var han fortsat sindssyg, og rådet anbefalede anbringelse på sindssygehospital. Nævningerne svarede benægtende på et spørgsmål om, hvorvidt tiltalte havde befundet sig i en tilstand som beskrevet i strfl.s § 16, men bekræftede på et spørgsmål om anvendelse af § 85. Ved Østre Landsrets dom af 4. marts 1959 (*U. 1959 p. 571*) blev tiltalte herefter idømt fængsel i 8 år.

En 25-årig mand havde dels sammen med sin broder, dels sammen med en anden mand begået en række tyverier bl. a. af høns og æg fra uaflåsede hønsehuse og af slikvarer ved indbrud i en kiosk samt en række forsøg på tyverier fra sommerhuse. Han var endvidere skyldig i et hæleri og i brugstyveri med hensyn til en cykel. Han havde som 16-årig fået et tiltalefrafald for tyveri og havde senere vedtaget 10 dagbøder for et mindre tyveri; men var iverigt ustraffet. Han havde været under åndssvageforsorg fra sit 8. til sit 21. år, heraf en del år på anstalt, men de sidste to år i forskellige pladser. Efter åndssvageforsorgens ophør havde han ernæret sig selv; han var gift og havde et barn. I den periode, hvor tyverierne m. v. var begået, havde han ikke haft regelmæssigt arbejde. Retslægerådet betegnede ham som åndssvag i lettere grad, at placere nederst i denne gruppe. Dertil var han holdningsløs og savnede hæmminger overfor kriminelle tilskyndelser. Rådet anså ham for uegnet til påvirkning gennem straf og anbefalede geninddragelse under åndssvageforsorg med anbringelse på anstalt for øje. Hverken Esbjerg Kriminalret eller Vestre Landsret fandt ham dog strafuegnet, men idømte ham en betinget straf af fængsel i 8 måneder. En af de voterende i landsretten ville dog dømme ham til inddragelse under åndssvageforsorg, og dette blev resultatet ved H.D. 21. december 1959 (*U. 1960 p. 140*). Han var efter landsretsdommens afsigelse blevet under-

søgt af overlægen på Ribe åndssvageanstalt, og Retslægerådet havde derefter udtalt, at kriminaliteten synes determineret dels af hans åndssvaghed, dels af en række ydre omstændigheder. Hans hæmninger overfor kriminelle tilskyndelser er således ikke tilstrækkelig stærke til at hindre ligeartet kriminalitet, når han er i vanskeligheder. Uagtet han i øjeblikket synes at klare sig, er rådet af den opfattelse, at hans intelligensdefekt er af en så væsentlig betydning for hans kriminalitet, at han må anses strafuegnet, men risikoen for ligeartede handlinger kan næppe bedømmes som overhængende og vil formentlig kunne undgås ved en tilsynsordning. Rådet anbefalede derfor fortsat, at han blev inddraget under forsorg, selvom indledende ophold på forsorghospital ikke kunne anses at være fornøden.

En overbetjent havde tilegnet sig tobaksvarer for ialt 18 kr. 65 øre fra politistationens marketenderi, hvortil han havde lånt nøglen for at hente tobak mod at efterlade kvittering, hvad han undlod. Ifølge Retslægerådets erklæring havde han siden ophold i tysk koncentrationslejr frembudt lette neurastheniske symptomer, som dog ikke havde haft sygelig karakter, før han i det sidste par år havde fået store økonomiske bekymringer som følge af et byggeri, som han ikke helt kunne magte. Herunder blev han rastløs, angst og depressiv. Rådet udtalte endvidere, at han i flere måneder forud for, såvel som under og efter de påsigtede handlinger havde befundet sig i en sjælelig abnormtilstand som omhandlet i strfl.s § 17. Rådet fandt hans strafegnethed yderst tvivlsom og var, når også hensås til handlingernes personlighedsfremmede karakter, mest tilbøjelig til at anse hans psykiske tilstand for så afvigende, at han måtte anses for strafuegnet. Ved Østre Landsrets dom henførtes tyveriforholdene under strfl.s § 287, stk. 1, og tiltalte fandtes at have befundet sig i en § 17-tilstand. Han ansås dog strafegnet og idømtes 20 dagbøder à 10 kr. Denne dom stadfæstedes ved H.D. 6. maj 1960 (*U. 1960 p. 569*), hvori udtales, at afgørelsen af, om tiltalte måtte anses egnet til påvirkning gennem straf, måtte træffes bl. a. under hensyn til den strafbare handlingens beskaffenhed og arten og størrelsen af den straf, som måtte være forskyldt. Under de foreliggende omstændigheder, hvor bødestraf fandtes passende, måtte tiltalte anses strafegnet. Sagen var af tiltalte indbragt for Højesteret af hensyn til dommens betydning for afgørelsen vedrørende hans ret til pension.

En i 1893 født mand blev i 1951 anset efter strfl.s § 225, stk. 1 og 2, jfr. § 222, stk. 1 og 2, for usædeligt forhold overfor nogle drenge i alderen fra 8 til 15 år og dømt til anbringelse i en forvaringsanstalt for psykopater. Han var tidligere i årene 1935 til 1946 tre gange idømt straf for sædelighedsforbrydelser mod små-

piger- og drenge. I anledning af en af tilsynsværgen fremsat begæring om prøveudskrivning var det bl. a. oplyst, at domfældte nægtede at drøfte spørgsmålet om kastration. Retslægerådet havde ikke fundet grundlag for at anbefale prøveudskrivning, „da faren for recidiv til seksuelle lovovertrædelser af samme art som tidligere fremdeles må anses for at være betydelig, ikke mindst så længe forvarede ikke er kastreret, og da det yderligere vil blive meget vanskeligt at føre tilsyn med ham på grund af hans stejle og negative holdning overfor forvaringsanstalten“. Ved Vestre Landsrets kendelse blev begæringen afslået, idet det af hensyn til retssikkerheden fandtes overvejende betænkeligt at udskrive den pågældende på prøve, og denne kendelse stadfæstedes ved H.K. 15. juni 1959 (*U. 1959 p. 637*).

En tilsvarende afgørelse blev truffet ved H.K. 13. april 1960 (*U. 1960, p. 513*) med hensyn til en i 1912 født mand, der i 1955 for overtrædelse af strfl.s § 225, stk. 1 og 2, jfr. tildels § 222, stk. 1 og 2, var dømt til anbringelse i forvaringsanstalt, og som havde nægtet at lade sig kastrere. Der kan henvises til H.K.K. i U. 1948 p. 694, 1949 p. 919, 1951 p. 29, jfr. N.T.f.K. 1952 p. 267, U. 1953 p. 454, 1954 p. 1000 og 1957 p. 775 samt *le Maire: Legal kastration p. 140 ff* og *Hurwitz: Den danske kriminalret alm. del p. 680—81*.

Ved H.K. 29. august 1960 (*U. 1960 p. 913*) blev en i 1900 født mand, der i 1936 for tyveri og underslæb var blevet dømt til psykopatforvaring, og som siden 4 gange havde været udskrevet på prøve, men atter var blevet genindsat, påny prøvedskrevet. Overlægen havde bl. a. udtalt, at forvarede muligheder for at klare sig uden kriminelt recidiv forekom uforandret små, hvis ikke der blev truffet ganske særlige foranstaltninger for at begrænse tilbagefaldet. Overlægen kunne derfor ikke anbefale udskrivning på sædvanlige vilkår, uden at det blev bestemt, at forvarede „i de perioder, hvor han falder tilbage til alkoholmisbrug eller begynder at gå socialt til bunds, straks kan genindsættes“. Overlægen udtalte videre: „Skal vi i en så vanskelig sag have samme vilkår som sædvanligt, hvor der kun kan blive tale om en anbringelse i arrest og lang ventetid der, før vi kan få behandlingsmæssig kontakt med ham, er spillet på forhånd tabt. Resultatet vil også være usikkert, selvom man får særvilkår, men det skulle dog så ikke være ganske udelukket, at man kan få ham rettet op, inden han falder tilbage til kriminelle handlinger“. Med fire dommerstemmer mod én fastsatte Højesteret som vilkår for prøveudskrivningen ud over de sædvanlige, at forvaringsanstalten skal være bemyndiget til straks på egen hånd at lade domfældte tilbageføre til forvaringsanstalten, såfremt en stedfunden overtrædelse af vilkårene giver grund til at antage, at der er risiko for nye lovovertrædelser, på betingelse af at der straks efter tilbage-

førelsen sker underretning herom til statsadvokaten og tilsynsværgen, således at statsadvokaten inden en uge efter pågribelsen skal forelægge sagen for retten, såfremt genanbringelsen skønnes at burde opretholdes. — Når Højesteret i dette tilfælde har ment at burde give forvaringsanstalten bemyndigelse til på egen hånd at lade domfældte tilbageføre til anstalten, beror det på sagens særlige omstændigheder, og en sådan bemyndigelse bør formentlig også kun gives i ganske særlige tilfælde. Det kan herved anføres, at H.K. 1. juli 1960 (*U. 1960. p. 835*) i en sag om prøveudskrivning af en 30-årig kvinde, der for drab på sine forældre var idømt psykopatforvaring, ændrede de af landsretten fastsatte vilkår, således at en bemyndigelse til tilbageførelse til anstalten udgik. — Der kan henvises til *Hurwitz: Den danske kriminalret*, alm. del p. 660—61, og om et lignende spørgsmål til Straffelovskommissionens betænkning vedr. ungdomskriminaliteten p. 62—64.

Spørgsmål om ansvar uden skyld.

Ved § 45, stk. 5, i færdselslov nr. 153 af 24. maj 1955 er der pålagt ejeren (brugeren) af et motorkøretøj ansvar for overtrædelse af reglerne om køretøjets belastning, såfremt kørslen er foretaget i hans interesse, selvom køretøjet føres af en anden. Bestemmelsen må antages at foreskrive et objektivt ansvar, jfr. færdselskommissionens betænkning (1954) p. 77 og Folketingstidende 1954/55, tillæg A sp. 281. Ved H.D. 23. marts 1960 (*U. 1960 p. 392*) blev ansvar i medfør af denne bestemmelse i et tilfælde, hvor et automobil, der ejedes af Københavns kommune og kørte i dennes interesse, var overlæstet, pålagt direktøren for kommunens kørselsafdeling, der havde den daglige ledelse af afdelingen og den afgørende indflydelse på, hvorledes dens personel udførte kørselsarbejdet. Der kan formentlig ikke fra dommen slutes, at ansvaret altid, når køretøjet tilhører en offentlig myndighed, påhviler den tjenestemand, der står i spidsen for vedkommende institution. Der kan henvises til *Hurwitz: Den danske kriminalret*, alm. del p. 383—86 og 387—89 og samme: Kollektive enheders pønale ansvar, navnlig p. 56, 152 og 241—42 samt domme i *U. 1925 p. 890 H*, jfr. p. 224, 1944 p. 359, 1945 p. 891 og 1951 p. 920. Ved en række nyere love er bødeansvar pålagt et selskab som sådant, jfr. f. eks. lov nr. 65 af 26. marts 1958 § 8, stk. 2, lov nr. 178 af 7. juni 1958 § 2, stk. 1, og lovebekg. nr. 259 af 8. august 1958 § 30, stk. 1.

Om overlastning af et skib se Sø- og handelsretsdom 8. maj 1958 (*U. 1959 p. 190*), hvorved rederen frifandt for tiltale efter lov nr. 117 af 28. marts 1951 om tilsyn med skibe § 42, jfr. § 11, jfr. bekg. nr. 54 af 22. februar 1939 § 4.

Betinget dom.

Spørgsmål om idømmelse af betinget dom for forbrydelser af alvorligere beskaffenhed har været forelagt Højesteret flere gange. H.D. 13. april 1960 (*U. 1960 p. 519*) angik en i 1904 født, ustraffet landmand, der fra 1953 til 1958 i adskillige tilfælde havde gjort sig skyldig i uterlig behandling af sin hustrus søsterdatter, der var født i 1942, og som efter forældrenes død i 1948 var blevet taget i pleje af tiltalte og hans hustru. De uterlige forhold, der henførtes under strfl.s § 232, bestod i, at han havde befølt hende i skridtet inden for benklæderne og på de nøgne bryster samt kysset hende. Han straffedes med fængsel i 9 måneder, men medens underretten og landsretten, sidstnævnte dog med dissens fra 3 voterende, gjorde straffen betinget, idømte Højesteret en ubetinget straf.

H.D. 25. august 1960 (*U. 1960 p. 904*) angik en i 1905 født mand, der i godt et år indtil september 1956 gentagne gange på bilture havde gjort sig skyldig i overtrædelse af strfl.s § 224, jfr. § 222, stk. 1, og § 232 overfor en 12—13-årig pige, i hvis hjem han af og til kom. Da pigens moder kom under vejrs med, at der var passeret noget kønsligt mellem dem, forbød hun tiltalte at komme i hjemmet eller at opsøge pigen, og det rettede han sig efter. I 1959 kom forholdet til politiets kundskab. Straffen fastsattes til fængsel i 1 år, der af landsretten med tre stemmer mod tre gjordes betinget under hensyn til det forløbne lange tidsrum. Ved Højesteret blev straffen — ligesom ved underretten — gjort ubetinget.

En 21-årig, ustraffet mand, der karakteriseredes som sinke, havde den 17. marts 1959 gjort sig skyldig i overtrædelse af strfl.s § 224, jfr. § 222, stk. 2, overfor en knap 12-årig pige. Han fængsledes den 18. marts og blev den 12. maj af herredsretten idømt en betinget straf af fængsel i 8 måneder med fradrag af vare-tægtsfængsel og samme dag løsladt. Den 17. juni stadfæstede landsretten dommen, idet dog tre voterende stemte for ubetinget straf. Ved H.D. 1. december 1959 (*U. 1960 p. 92*) stadfæstedes dommen, idet tre dommere efter omstændighederne og under hensyn til den tid, der var hengået siden løsladelsen, fandt, at det burde have sit forblivende ved bestemmelsen om udsættelse af straffens fuldbyrdelse, medens to dommere stemte for at gøre straffen ubetinget.

H.D. 24. august 1960 (*U. 1960 p. 902*) angik en i 1935 født, ustraffet mand, der i 1954 efter tilskyndelse af sin fader havde sat ild på dennes kaskoforsikrede lastautomobil, og som i 1959 havde sat ild på et ham selv tilhørende vareautomobil, der var købt på købekontrakt med ejendomsforbehold. Han ansås efter strfl.s § 181, stk. 2, med fængsel i 1 år. Landsretten havde med

dissens gjort straffen betinget. Det var for Højesteret oplyst, at tiltalte, der var gift og havde to børn, efter landsretsdommens afsigelse havde fået en god og vellønnet stilling. Ved Højesterets dom blev straffen gjort ubetinget, idet tre dommere under hensyn til forbrydelseernes beskaffenhed stemte herfor med bemærkning, at det om tiltaltes forhold efter dommen oplyste ikke fandtes at afgive tilstrækkeligt grundlag for at anse tiltalte med betinget straf. To dommere stemte derimod under henvisning til tiltaltes personlige forhold, og at han havde været under uheldig påvirkning af faderen, for stadfæstelse af den betingede dom.

Der kan endvidere henvises til H.D. 5. oktober 1960 (*U. 1960 p. 1001*), hvorved en 22-årig, ustraffet mand, der forstandsmæssigt stod på overgangen mellem sinkerne og de i lettere grad åndssvage, for brandstiftelse på sit brandforsikrede automobil efter strfl.s § 181, stk. 2, jfr. § 85, stk. 1, ansås med en ubetinget straf af fængsel i 6 måneder. To af de i sagen deltagende syv højesteretsdommere stemte dog for at stadfæste nævningetingets dom, hvorved tiltalte under dissens var anset med en betinget straf af fængsel i 8 måneder.

Endelig kan anføres, at Højesteret ved to domme af 24. november 1960 (*U. 1961 p. 59 og 64*) for mishandling af dyr (lov nr. 256 af 27. maj 1950 om værn for dyr § 18, stk. 1, pkt. 2) har idømt ubetinget fængselsstraf. Den første dom angik en 48-årig boelsmand, der havde slået to schæferhunde, af hvilke den ene tilhørte hans nabo, den anden ham selv, med et brædt i hovedet og derved tilføjet dem betydelige kvæstelser, og som havde undladt at sikre sig, at hundene var blevet aflivet så hurtigt og smertefrit som muligt, idet han forlod dem i den fejlagtige tro, at de var døde. Medens herredsretten fastsatte straffen til fængsel i 30 dage ubetinget, gjorde landsretten med dissens straffen betinget. I Højesteret stemte fire dommere, der karakteriserede mishandlingen som grov, for at stadfæste herredsrettens dom, medens tre dommere ville stadfæste landsretsdommen. De var enige med flertallet i, at en forseelse som den begåede i almindelighed bør medføre en ubetinget fængselsstraf, men begrundede deres standpunkt bl. a. med den lange tid, som var medgået til sagens behandling (ca. 1 år 8 måneder), og de foreliggende særdeles gode oplysninger om tiltaltes person og forhold over for dyr i almindelighed. — I den anden sag havde en 19-årig, ustraffet landbrugsmedhjælper, der var sinke, på sin arbejdsplads behandlet en tyr uforsvarligt og mishandlet en so ved at hugge den med en skovl. Medens herredsretten havde anvendt en betinget dom, fastsatte landsretten straffen til fængsel i 30 dage ubetinget. Denne dom stadfæstedes af Højesteret med fem stemmer mod to, der under hensyn til tiltaltes personlige forhold, og at en straf så længe

efter forseelsernes begåelse (omtrent 1 år 6 måneder) muligt ville virke uheldigt, ville stadfæste herredsrettens dom.

I tiden mellem afsigelsen af en betinget dom og dens forkyndelse for domfældte, der havde været tilsagt til afsigelsen, men var udeblevet, begik han nye forbrydelser. Ved Vestre Landsrets dom af 25. august 1959 (*U. 1959 p. 922*) idømtes han en ubetinget fællesstraf i medfør af strfl.s § 57. Smlign. *U. 1949 p. 1123*. Se *Hurwitz: Den danske kriminalret, alm. del p. 700* og *Waaben: Betingede straffedomme p. 214 ff.*

Ved H.D. 9. november 1959 (*U. 1960 p. 17*) antoges det, at retslig undersøgelse, jfr. strfl.s § 57, var indledet ved indleveringen til retten af en begæring om forundersøgelse i anledning af en i prøvetiden begået forseelse. Jfr. herved *U. 1953 p. 429 H*, kommenteret i *TfR 1954 p. 328* og i *N.T.f.K. 1954 p. 229*.

Konfiskation.

Jagtloven nr. 145 af 28 april 1931 indeholdt i sin oprindelige affattelse i § 36, stk. 7, en bestemmelse om konfiskation bl. a. af de under den ulovlige jagt anvendte befordringsmidler. Bestemmelsen fandt kun anvendelse i gentagelsestilfælde, men var da obligatorisk. Ved lov nr. 103 af 25. marts 1959, der trådte i kraft den 1. april 1959, blev bestemmelsen ændret, således at konfiskation nu også kan ske ved første gang begået forseelse, og konfiskation er nu aldrig obligatorisk. Ved H.D. 18. marts 1960 (*U. 1960 p. 374*) toges der stilling til en påstand om konfiskation af et automobil af værdi ca. 5000 kr., der i efteråret 1958 adskillige gange af ejeren — der var ustraffet — havde været anvendt til ulovlig jagt om natten i en skov, hvor vildt indfangedes i lyskeglen fra en projektør. Automobilet var senere solgt flere gange. Med fem stemmer mod to afslog retten at tage konfiskationspåstanden til følge. Da forseelsen var begået, forinden den nye lov trådte i kraft, måtte dennes anvendelse afhænge af, om reglen i strfl.s § 4, stk. 1, omfatter en sådan konfiskation, jfr. herved *Krabbe: Komm. straffelov (4. udg.) p. 121* og *Hurwitz: Den danske kriminalret, alm. del p. 188—89*. Dette antoges af mindretallet, medens flertallet holder spørgsmålet åbent. Selvom den nye lov kunne finde anvendelse, var det imidlertid et spørgsmål, om den burde anvendes med tilbagevirkende kraft i det foreliggende tilfælde, jfr. *Hurwitz l.c. p. 575—76*. Når flertallet besvarede dette spørgsmål benægtende, skyldtes det for de fire domeres vedkommende navnlig, at det måtte stille sig som usikkert, om der, da forseelsen blev begået, var hjemmel til konfiskation af automobilet. Jagtloven afgav efter den da gældende affattelse som nævnt ingen hjemmel hertil, og dens konfiskationsbestemmelse måtte muligt anses som udtømmende, således at strfl.s §

77, stk. 1, nr. 1 — hvad dennes tilblivelseshistorie kunne tyde på — ikke kunne anvendes ved siden af, jfr. *Hurwitz* l.c. p. 571. Uden at tage udtrykkelig stilling til dette spørgsmål har de nævnte dommere fundet, at konfiskation af automobilet, der havde en forholdsvis betydelig værdi, ikke burde ske. Den femte dommer i flertallet fandt derimod ikke forseelsen så alvorlig, at der var grund til konfiskation af automobilet. Mindretallet stemte under hensyn til forseelsens grovhed for konfiskation, som disse dommere ville lade ske med forbehold af tredjemands bedre ret, idet der ikke var forelagt Højesteret de fornødne oplysninger til bedømmelse af, om konfiskationen medførte bortfald af den nuværende ejers ret, herunder om han ved erhvervelsen var i god tro, jfr. *Hurwitz* l.c. p. 596—98 og U. 1956 p. 104 H, jfr. TfR. 1956 p. 355. — Om anvendelse af strfl.s § 77 m. h. t. jagtredskaber se V.L.T. 1957 p. 294 og m. h. t. for meget erlagt leje U. 1953 p. 1042 H.

Frakendelse af rettigheder.

Foruden talrige sager om frakendelse af retten til at føre motordrevet køretøj, jfr. nedenfor, kan nævnes H.D. 22. juni 1960 (U. 1960 p. 802), hvorved retten til at føre skib frakendtes i medfør af sølovens § 289, stk. 3, for et tidsrum af 6 måneder i et tilfælde, hvor føreren af et sejlskib med hjælpemotor i spirituspåvirket tilstand havde påsejlet en motorbåd, hvorved tre i denne værende personer drukkede. Herfor ansås tiltalte efter strfl.s § 241 og sølovens § 289, stk. 1, med hæfte i 40 dage. Med hensyn til frakendelsen stemte ti højesteretsdommere for det nævnte resultat, én for frakendelse i 2 år og én for at undlade frakendelse.

Endvidere kan anføres, at tiltalte i den forannævnte dyrplagerisag i U. 1961 p. 64 for et tidsrum af 5 år blev frakendt retten til at eje, bruge, passe, slagte eller i det hele at beskæftige sig personligt med dyr, jfr. § 19, stk. 1, i lov nr. 256 af 27. maj 1950. Herfor stemte fem af syv dommere.

Strafakortning.

Ved lov nr. 138 af 31. marts 1960 er der givet strfl.s § 86 en ændret affattelse, hvorved det bl. a. er bestemt, at afgørelsen om afkortning for varetægtsfængsel, såfremt en anke afvises eller frafalder, træffes ved beslutning af den overordnede ret, for såvidt angår tiden efter dommen. Den hidtil gældende kgl. anordning om beregning af afsoningstiden nr. 438 af 1. august 1946 som ændret ved kgl. anordning nr. 362 af 6. august 1949 er samtidig blevet afløst af kgl. anordning nr. 147 af 4. april 1960. Ved beslutning af 5. december 1960 (U. 1961 p. 94) har Højesterets ankeudvalg givet fuld afkortning for tiden efter en nævningedom i et tilfælde, hvor domfældte ved domsafsigelsen havde modtaget

dommen, men hvor anklagemyndigheden havde iværksat anke, der senere frafaldtes. Dette resultat stemmer med retstilstanden efter anordningen af 1946. Ved en senere beslutning af 6. marts 1961 (*U. 1961 p. 355*) har ankeudvalget givet sædvanlig afkortning, svarende til to tredjedele af tiden, i et tilfælde, hvor domfældte havde anket, men senere frafaldet anken, og hvor anklagemyndigheden samtidig frafaldt en iværksat kontraanke.

Forældelse.

I N.T.f.K. 1959 p. 60 er refereret en højesteretsdom (*U. 1957 p. 523*) om forældelse af strafskylden efter vareforsyningsloven for forhold begået, forinden den hidtil gældende 5-års frist blev ophævet ved lov nr. 301 af 14. december 1955. Et tilsvarende spørgsmål er nu afgjort ved H.D. 29. oktober 1959 (*U. 1959 p. 889*), efter at 5-års fristen er blevet genindført ved lov nr. 302 af 21. december 1957. De i sagen omhandlede overtrædelser var begået fra 1948 til begyndelsen af 1951. Tiltale blev rejst ved anklageskrift af 21. oktober 1955. Den ved loven af 14. december 1955 skete ophævelse af 5-års fristen var begrundet med, at en 2-årig forældelsesfrist mentes at være tilstrækkelig, da der ikke var så mange sager mere. Af motiverne til loven af 1957 fremgår, at genindførelsen af den 5-årige forældelsesfrist skyldtes, at erfaringerne havde vist, at en kortere forældelsesfrist alvorligt begrænser effektiviteten af retshåndhævelsen på lovens område. Herefter fandt seks af de i pådømmelsen deltagende ni dommere, at ændringen af forældelsesfristen i 1955 havde beroet på ydre, strafskylden uvedkommende forhold, og at den femårige forældelsesfrist allerede som følge heraf fortsat måtte komme til anvendelse, jfr. strfl.s § 3, stk. 1, 2. pkt. De tre øvrige dommere fandt det derimod — uanset det oplyste om baggrunden for den ved loven af 1955 skete lempelse af forældelsesreglerne — betænkeligt at antage, at lempelsen i medfør af strfl.s § 3, stk. 1, 2. pkt., ikke finder anvendelse på forseelser begået inden lovens ikrafttræden. Disse dommere fandt dernæst heller ikke, at anvendelsen af den 5-årige forældelsesfrist kunne støttes på, at der ved loven af 1957 påny var indført en forældelsesfrist af denne længde for forhold af tilsvarende art. De var derimod — ligesom to af dommerne i den tidligere sag — af den opfattelse, at det følger af bestemmelserne i strfl.s § 94 om afbrydelse af forældelse og af forældelsesreglernes natur, at forældelse ikke indtræder, når retsforfølgning vedr. en overtrædelse er rettidigt indledet efter de dagældende forældelsesregler, og forfølgningen derefter gennemføres til dom. — Med hensyn til forældelsens afbrydelse i den foreliggende sag var samtlige dommere enige om, at der ved leveringen til byretten den 24. november 1952 af politiets begæring om afholdelse af efterforskningsforhør var foretaget et ret-

tergangsskridt overfor tiltalte, der var egnet til at afbryde forældelsen, og at det under de foreliggende omstændigheder var uden betydning, at der ikke var blevet afholdt efterforskningsforhør inden retten. Herom var bl. a. oplyst, at forsvareren kort efter begæringens indgivelse havde henstillet, at der forinden forhør over tiltalte blev afholdt, indhentedes forskellige oplysninger. — I en samme dag pådømt sag af ganske lignende art (*U. 1959 p. 910*) vedrørende to andre tiltalte forelå — for den enes vedkommende for Højesteret, for den andens vedkommende for landsretten — spørgsmål om forældelsens afbrydelse gennem indlevering til retten af begæring om ransagning, henholdsvis afgivelse af kendelse herom. — Ud over de i N.T.f.K. 1959 p. 61 givne henvisninger kan med hensyn til spørgsmålet om betydningen af „mellemløve“ anføres: Betænkning afgivet af straffelovskommissionen af 1917 (*U. III*) sp. 12, *Hurwitz*: Den danske kriminalret, alm. del p. 176 og *Andenæs*: Alm. Strafferett p. 511. Om afbrydelse af forældelse se *Hurwitz* l.c. p. 212—13 og H.D. i *U. 1948 p. 494*, jfr. *TfR 1949 p. 200* og *N.T.f.K. 1952 p. 273*.

Statsforbrydelser.

Ved H.D. 26. august 1960 (*U. 1960 p. 906*) blev to personer anset efter strfl.s § 108, stk. 2, jfr. 1, med straffe af fængsel i henholdsvis 1 år 6 måneder og 2 år — dog med dissens for henholdsvis 2 år 6 måneder og 1 år. Den første af de tiltalte havde mod et vederlag af ialt 300 kr. afleveret forskelligt materiale til en person S, som han vidste eller sikkert formodede var tilknyttet fremmed efterretningsvæsen. Materialet bestod i „Lærebog for Hærens Menige“, et luftpostbrev fra militærattachéen i Washington til chefen for Østre Landsdelskommando, indeholdende allerede offentliggjorte oplysninger om militære forhold i De forenede Stater, et brev indeholdende stamblade for værnepligtige i hæren i forbindelse med forflyttelse og 4 à 5 stk. dagsbefalinger fra livgardens vagtkompagni. En påstand fra tiltalte om frifindelse under henvisning til materialets efterretningsmæssige betydningsløshed toges ikke til følge. Se herom *Hurwitz*: Den danske kriminalret, sp. del p. 25, Udvalgsbetænkning vedr. forslag til ændringer i borgerlig straffelov, navnlig kap. 12 og 13 (1949) p. 39—41 og De nordiska Kriminalistföreningarnas Årsbok 1949—50 s. 105. — Den anden af de tiltalte havde i forening med én eller to andre etableret forbindelse mellem S og det fremmede efterretningsvæsen. — Ved landsrettens — i så henseende upåankede dom — var S for en række forhold anset efter strfl.s § 107, stk. 1, og § 108, stk. 2, jfr. stk. 1, tildels jfr. § 21, med fængsel i 5 år og en række andre personer for forhold, der henførtes under § 107, stk. 1, eller § 108, stk. 2, jfr. stk. 1, med fængsel fra 1 år 6 måneder til 3 år.

Forbrydelser i offentlig tjeneste.

En dommerfuldmægtig D, der varetog skifteforretningerne, havde i en årrække af to sagførere, der af skifteretten var antaget som medhjælpere i offentligt skiftede dødsboer, og som behandlede privatskiftede dødsboer, med hvilke D førte tilsyn, modtaget andele — oftest halvdelen — af de pågældende sagføreres salærer, navnlig for udfærdigelse af opgørelsen i boerne, men også for anden virksomhed. De modtagne beløb androg ialt 21—22.000 kr. D, der herved havde handlet i strid med det i § 2, stk. 2, i lov nr. 128 af 15. april 1930 ang. fuldmægtige ved underretterne uden for København m. m. indeholdte forbud mod privat erhverv, var for dette forhold tiltalt for overtrædelse af strfl.s § 144 (bestikkelse). Ved H.D 19. februar 1959 (*U. 1959 p. 309*) blev D frifundet for denne tiltale, dog med dissens fra tre dommere. Flertallet, fire dommere, lagde vægt på, at der ikke havde bestået noget misforhold mellem det af D udførte arbejde og det modtagne vederlag, og at det ikke kunne lægges til grund, at arbejdet i noget af boerne ville have påhvilet ham selv som skiftefuldmægtig. Den omstændighed, at D gennem den trufne ordning fik mulighed for at opnå indtægter, som han efter gældende regler ikke måtte oppebære, er altså ikke i det foreliggende tilfælde i sig selv anset som sådan „gave eller anden fordel“ som omhandlet i § 144. Af de dissenterende dommere stemte to for stadfæstelse af landsrettens dom, der domfældte, medens den tredje af disse dommere ville stadfæste underrettens dom, hvorved D alene dømtes vedrørende medhjælperboerne, med hensyn til hvilke — i modsætning til de øvrige boer — underretten fandt det godtgjort, at D for sagførerne havde udført et arbejde, som han som skiftefuldmægtig selv havde været pligtig at udføre. For en række andre forhold, der henførtes under strfl. §§ 144, 145 og 155 samt for urigtig selvangivelse af sine indtægter idømtes D fængsel i 4 måneder, hvorhos han, der havde fået beskikkelse som advokat, fradømtes retten til at udøve sådan virksomhed i 5 år. (Dissens m. h. t. straffetid og frakendelsestid). Om § 144 se H.D.D. i i *U. 1951 p. 1018 og 1020*, jfr. *N.T.f.K. 1954 p. 233—34*, *Krabbe: Borgerlig Straffelov* (4. udg) p. 397, *Hurwitz: Den danske kriminalret*, sp. del p. 43, *Waaben: Det kriminelle forsæt*, p. 142 og *Vinding Kruse i U. 1951 B p. 129—33*.

Falsk forklaring og falsk anklage.

En flere gange bl. a. for vold straffet mand havde på gaden tildelt en sagesløs mand et kraftigt næveslag i ansigtet, således at han faldt om og slog bagehovedet ned i stenbroen, og havde derefter grebet fat i den pågældende, der var bevidstløs, og ladet ham falde ned igen. Den overfaldne pådrog sig så svære kranie-

læsioner, at han døde få dage efter. Tiltalte ansås efter strfl. § 244, stk. 4, jfr. stk. 3, sidste pkt. Tiltalte havde dernæst under flere afhøringer såvel hos politiet som i retten forklaret, at en navngiven tredjemand havde slået den dræbte, så at denne faldt, hvilket i og for sig var rigtigt, men dette slag antoges ikke at have haft nogen som helst betydning for det forhold, som tiltalten gjaldt. Da tiltalte under de nævnte forklaringer havde undladt at omtale sin egen adfærd over for den dræbte, blev det såvel ved byretten som ved landsretten statueret, at forklaringerne var afgivet for at opnå, at tredjemanden blev sigtet for at have udøvet de voldshandlinger, der havde medført overfaldnes død, og tiltalte ansås efter strfl. § 164 stk. 1. Ved H.D. 18. marts 1959 (*U. 1959 p. 332*) fastsattes straffen til fængsel i 2 år. Om § 164 se *Hurwitz*: Den danske Kriminalret, sp. del p. 109 og *Waaben*: Det kriminelle forsæt. p. 101.

Ved Vestre Landsrets dom 8. oktober 1959 (*U. 1960 p. 208*) blev en mand, der til brug ved udbetaling af arbejdsløshedsunderstøttelse skriftligt havde afgivet urigtige oplysninger om sine arbejdsindtægter overfor arbejdsløsheds-kassen — foruden for bedrageri — straffet for overtrædelse af strfl. § 163, idet de gældende regler om offentligt tilskud til og tilsyn med arbejdsløsheds-kasserne fandtes at medføre, at erklæringerne var afgivet til brug i retsforhold, der vedkommer det offentlige. To af de voterende ville dog ikke henføre forholdet under § 163. Der kan henvises til *Hurwitz*: Den danske Kriminalret, sp. del p. 104 og *Krabbe*: Borgerlig Straffelov (4. udg.) p. 422.

Blodskam.

En 51-årig mand, der ikke var straffet af betydning for sagen, blev fundet skyldig i blodskam, strfl. § 210, stk. 1, 2. pkt., og i forsøg på overtrædelse af strfl. § 221 ved flere gange i løbet af et par måneder at have haft samleje med sin 17-årige åndssvage datter under foregivende af at være identisk med en af hendes bekendte. Retslægerådet karakteriserede ham som en ret jævnt begavet, holdningsløs, noget afstumpet og selvhævdende psykopat, som ikke er seksuelt abnorm, men noget depraveret. Ved Østre Landsrets nævningedom blev han henført under strfl. § 17, men fundet strafegnet og idømt fængsel i 4 år. Ved H.D. 18. december 1958 (*U. 1959 p. 97*) nedsattes straffetiden til 3 år. Om straffen for blodskam kan henvises til H.D.D. i U. 1949 p. 623, 1951 p. 92 og 362, 1954 p. 743 og 1957 p. 523 samt til *v. Eyben*: Strafudmåling, p. 220. Se endvidere *Dickmeiss og Ostenfeld* i N.T.f.K. 1944 p. 123 ff, *Emma Vestergaard* i N.T.f.K. 1960 p. 159 ff og højesteretsdom refereret nedenfor under manddrab.

Forbrydelser i familieforhold iøvrigt.

Ved Østre Landsrets dom 25. april 1960 (*U. 1960 p. 875*) blev en tidligere straffet mand, der havde forladt sin hustru og 3 børn og af sin arbejdsfortjeneste kun havde overladt dem et mindre beløb, straffet efter strfl. § 213 med fængsel i 3 måneder. Det fandtes uden betydning for strafansvaret, at hustruen og børnene havde fået udbetalt understøttelse i henhold til forsorgslovens § 292.

En ustraffet mand, der havde forsøgt at bringe en 6-årig dreng, hvis her boende moder havde forældremyndigheden, til Tyskland, for at han kunne overgives til faderen, der boede i U.S.A., blev ved Østre Landsrets dom 8. september 1960 (*U. 1960 p. 1093*) straffet efter strfl. § 215, jfr. § 261, stk. 2, jfr. § 21, med fængsel i 2 år. Nævningerne havde svaret benægtende på et spørgsmål, om handlingen var foretaget for vindings skyld, men bekræftende på et spørgsmål, om den var foretaget for langvarigt at berøve moderen forældremyndigheden over drengen.

Voldtægt.

En ustraffet 30-årig mand, der lå i separationsforhandlinger med sin hustru, havde dirket sig ind i hendes soveværelse og tiltvunget sig samleje med hende ved at fremsætte trusler om at kvæle hende og ved derefter at tage livsfarligt kvælertag om hendes hals, indtil hun overgav sig. Han straffedes ved Vestre Landsrets dom 7. september 1960 (*U. 1960 p. 1075*) efter strfl. § 216, sidste pkt., jfr. § 85, stk. 1, med fængsel i 8 måneder. Se *Hurwitz*: Den danske Kriminalret, sp. del p. 197.

Manddrab.

En gift mand havde jævnligt haft samleje med to døtre fra deres 14. år, for den ældstes vedkommende gennem ca. 11 år, for den yngres vedkommende i ca. 4 år. Han havde endvidere en gang forgæves forsøgt at få en tredje datter til at tilstå sig samleje. Han besvangrede begge de to førstnævnte døtre og bistod dem med svangerskabsafbrydelse henholdsvis i tre tilfælde, heraf et forsøg, og i et tilfælde. Efter hans opfordring dræbte hustruen to af den ældste datter fødte børn, som han var fader til, umiddelbart efter fødslen, endnu inden navlestrengen var brudt, hvorefter han nedgravede ligene. Hustruen havde endvidere i flere tilfælde opfordret de to førstnævnte døtre til at have samleje med manden og havde deltaget i et forsøg på svangerskabsafbrydelse. Ægtefællerne havde ialt 12 børn. Ifølge Retslægerådets erklæring var manden normalt begavet, medens hustruen placeredes i sinkegruppen, Hun betegnedes som uselvstændig, viljesvag og letledelig; det anførtes, at hun i mange år havde været ganske under-

kuet af den dominerende, tyranniske og egoistiske ægtefælle. Den ældste datter var åndssvag i lettere grad, den yngre sinke. Ved H.D. 8. oktober 1959 (*U. 1959 p. 853*) blev manden — ligesom ved landsretten — straffet med fængsel på livstid, idet dog en af dommerne stemte for fængsel i 14 år. Hustruen blev ved landsrettens i så henseende upåankede dom under anvendelse af strfl. § 84, stk. 1, nr. 5 — afhængighedsforholdet til manden — straffet med fængsel i 6 år.

En ustraffet 46-årig mand havde blandet bladanpulver i noget Kruschen-salt, som hans hustru plejede at indtage om morgenen. Hustruen tog to dage i træk af blandingen og fik forgiftningssymptomer uden dog at lide yderligere skade. Ved Vestre Landsrets nævningedom ansås han efter strfl. § 237, jfr. § 21, med fængsel i 1 år 6 måneder. Denne straf blev ved H.D. 21. december 1959 (*U 1960 p. 144*) forhøjet til fængsel i 4 år.

Fredskrænkelser.

Et dagblad bragte en stort opsat artikel, hvori der blev givet meddelelse om, at Statens Ligningsdirektorat havde påbegyndt en kritisk revision af en kendt overretssagfører R's skatteregnskaber, og at mistanken mod ham angik et beløb på ca. 300.000 kr. R anlagde i anledning af artiklen sag mod bladets redaktør til straf for ærefornærmelse og fredskrænkelse. Inden sagen blev afgjort ved Højesteret, afgik R ved døden, og hans enke indtrådte i sagen. Det var for Højesteret oplyst, at skattesagen inden R's død var overgået til politimæssig behandling, og at der efter hans død havde været afholdt et retsligt efterforskningsforhør på grundlag af en begæring omfattende et betydeligt antal forhold, hvorunder R bl. a. sigtedes for at have opgivet ialt ca. 230.000 kr. for lidt i skattepligtig indkomst, i vidt omfang med støtte i urigtig bogføring. Efterforskningen var afsluttet med et forlig, hvorefter dødsboet bl. a. havde forpligtet sig til at betale 80.000 kr. i efterbetaling af skat og 80.000 kr. i tillæg efter statsskattelovens § 43 m. v. Herefter opretholdt enken ikke påstanden om straf for ærefornærmelser, men påstod straf for fredskrænkelse efter strfl. § 263, stk. 1, nr. 4. Ved H.D. 22. marts 1960 (*U. 1960 p. 382*) blev redaktøren med fire dommerstemmer mod tre anset efter denne bestemmelse med 20 dagbøder à 50 kr. Der var enighed blandt dommerne om, at offentlig meddelelse om ligningsmyndighedernes undersøgelser vedrørende enkelte skatteyderes forhold i almindelighed må være uberettiget, og flertallet fandt redaktøren skyldig, når hensås til tidspunktet for artiklens fremkomst og den meget fremtrædende form og opsætning, hvorunder den blev bragt, med det på visse punkter også i forhold til det senere konstaterede overdrevne indhold. Mindretallet var derimod af den opfattelse, at der under de foreliggende omstændigheder, hvor

rigtigheden af de i artiklen indeholdte sigtelser for alvorlige skat-
telovsovertrædelser måtte anses godtgjort, og straf efter § 267
som følge heraf ikke var forskyldt, heller ikke kunne anses for-
skyldt straf efter § 263, stk. 1 nr. 4, idet omtalen af undersøgelsen
under disse omstændigheder ikke fandtes at være en krænkelse
af R's fred ved meddelelse om privatlivet tilhørende forhold, som
med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden. — Der
var enighed om, at en påstand om mortifikation og om godtgørelse
efter ikrafttrædelseslovens § 15 ikke kunne tages til følge. Om
anvendelse af strfl. § 263, stk. 1 nr. 4, se *Hurwitz*: Den danske
Kriminalret, sp. del p. 300—305, navnlig p. 303 og om mortifi-
kation af udtalelser, der ikke er ærekrænkelser, p. 359 og 361.

Berigelsesforbrydelser.

Ved Østre Landsrets dom 5. maj 1960 (*U. 1960 p. 879*) blev
en tiltalt, der i et stålvalseværks skrotgård, hvor han arbejdede,
havde tilegnet sig affaldsmetaller, hovedsagelig messing, kobber,
bly og zink, fra det jern, der var leveret til værket og skulle be-
handles af det, frifundet for tiltale for tyveri. Det var oplyst, at
værket ingen interesse havde i de frasorterede affaldsmetaller
og ikke ved tiltaltes tilegnelse af dem havde lidt noget tab.

Ved Vestre Landsrets dom 10. december 1958 (*U. 1959 p. 358*)
blev en tiltalt, der i Odense havde sat sig i besiddelse af en knal-
lert, på hvilken han kørte til Svendborg, hvor han efterlod den
uden hensigt til at stille den tilbage, hvor han havde taget den,
straffet for brugstyveri, strfl. § 293, stk. 1, dog med dissens fra
tre af de voterende for at tilregne tiltalte forholdet som tyveri.
Se *Hurwitz*: Den danske Kriminalret, sp. del p. 388—90, *Waa-
ben*: Det kriminelle forsæt, p. 240—44, *U. 1943 p. 1195* og *1944*
p. 581 samt *V.L.T. 1937 p. 96*.

En mand, der lå i skilsmisseforhandlinger med sin hustru,
solgte nogle til fællesboet hørende møbler og forbrugte det ind-
komne beløb 650 kr. til egen fordel. Han tiltaltes i den anledning
for underslæb, men blev ved Østre Landsrets dom 9. september
1959 (*U. 1959 p. 946*) frifundet, idet fem af de voterende ikke
anså det for bevist, at møblerne hørte til hustruens bodel, eller
at deres værdi oversteg, hvad tiltalte ville få tillagt ved bodelin-
gen, og det således ikke var godtgjort, at han havde søgt at skaffe
sig uberettiget vinding. — En voterende, der anså det for godt-
gjort, at møblerne hørte til begge ægtefællers bodel, ville straffe
efter strfl. § 283, stk. 1 nr. 1, jfr. § 287, stk. 1. Se *H.D. i U. 1942*
p. 102, jfr. *T.f.R. 1942 p. 446*, *Krabbe*: Borgerlig Straffelov (4.
udg.) p. 652, *Hurwitz*: Den danske Kriminalret, sp. del p. 376—77,
Borum: Familieret II, p. 200—02, *Ernst Andersen*: Ægteskabs-
ret II, p. 130 note 90 og *U. 1925 B p. 88*.

Uagtsomt hæleri (straffelovens § 303).

En tjener på en restauration i Nyhavn havde som betaling for nydt drikkevarer m. v. af en gæst modtaget ca. 225 kr. i 25-ører og 10-ører, som den pågældende havde stjålet fra en „automat-hal“, hvor han havde arbejde. Ved Østre Landsrets dom 20. marts 1959 (*U. 1959 p. 581*) antoges det, at tjeneren ikke herved havde gjort sig skyldig i et forhold, der omfattes af strfl. § 303: „at tilforhandle sig eller på anden lignende måde modtage ting, der er erhvervet ved en berigelsesforbrydelse“ eller af denne bestemmelses fuldstændige analogi. Smlign H. D. i U. 1958 p. 543 jfr. N.T.f.K. 1959 p. 64.

Færdselsloven (frakendelse af retten til at føre motordrevet køretøj).

Under henvisning til oversigten i N.T.f.K. 1959 p. 64 kan følgende yderligere domme nævnes:

Ved *ulovlig overhaling* til venstre for fuldt optrukne spærrelinier er fradømmelse sket for 6 måneder i H.D.D 28. maj og 28. august 1959 (*U. 1959 p. 519 og 769*). Endvidere kan henvises til H. D. 20. november 1959 (*U. 1960 p. 58*), hvor fradømmelse skete i medfør af færdselslovens § 70, stk. 1, 2. led. Ved H.D. 2. september 1959 (*U. 1959 p. 777*) skete frakendelse for 3 år i et tilfælde, hvor føreren af en motorvogn under overhaling af en motorcyklist, der var ved at overhale en knallert, for at undgå at påkøre en modgående motorvogn, svingede ind foran motorcyklen og væltede denne, hvis fører og passager kom til skade, hvor efter han undlod at standse og yde hjælp. Førerretten havde tidligere to gange været frakendt taltale.

Ved to H.D.D. 27. maj 1960 (*U. 1960 p. 636 og 638*) angående henholdsvis føreren af en personvogn og føreren af en motorcykel, der begge havde kørt med betydelige *hastigheder*, blev førerretten ikke frakendt. Dette skete derimod for 1 år ved H.D. 11. marts 1959 (*U. 1959 p. 323*), der angik føreren af en motorcykel, hvis bremses var mangelfulde, og som ad den sidste strækning af Gl. Køgevej til Toftegårds Plads havde kørt med en hastighed af over 80 km/t stigende til henimod 100 km/t. Endvidere frakendtes førerretten for 6 måneder ved H.D. 28. august 1959 (*U. 1959 p. 1766*) føreren af en personvogn, der med ganske uforsvarlig fart var kørt ind i en vejkurve med dårlige oversigtsforhold, hvorved han mistede herredømmet over vognen og påkørte et vejtræ og to automobiler. Der kan også henvises til landsretsdomme i *U. 1960 p. 1079 og 1106*.

Ved H.D. 25. april 1960 (*U. 1960 p. 532*) blev førerretten for 6 måneder frakendt føreren af en lastvogn, der på Roskildevej havde påbegyndt *svingning til venstre* uden at have udvist for-

nøden agtpågivenhed og derved bevirket, at en bagefter kørende personvogn påkørte lastvognen med den følge, at personvognens fører og en passager dræbtes og to andre skadedes alvorligt.

Tilsidesættelse af *vigepligtsreglerne* forelå i følgende tilfælde: Føreren af en personvogn, der kørte ad Skodsborgvej, standsede op ved dennes udmunding i Kongevejen (hovedvej), så sig til venstre og kørte derefter frem uden at have bemærket en fra venstre kommende motorcykel, hvis fører og passager kom alvorligt til skade ved det skete sammenstød. Ved H.D. 3. februar 1959 (*U. 1959 p. 273*) blev førerretten — dog med dissens fra én dommer — ikke frakendt . — Frakendelse skete ej heller ved H.D. 11. marts 1959 (*U. 1959 p. 325*) — dog dissens fra tre af syv dommere — eller ved H.D. 31. august 1959 (*U. 1959 p. 771*), der begge angik tilsidesættelse af vigepligt i kryds og uagtsomt manddrab. I det førstnævnte tilfælde, hvor oversigtsforholdene var gode, havde tiltalte ikke respekteret indmundingslinier, men hævdede ikke at have set en fra højre kommende knallert. I det andet tilfælde var tiltalte med ringe fart stødt sammen med en cyklist i et gadekryds. — Frakendelse skete derimod ved H.D. 14. januar 1960 (*U. 1960 p. 175*) for 3 år (dissens fra én dommer for 2 år) i et tilfælde, hvor føreren af en personvogn med en fart af mindst 50 km/t i et uoverskueligt kryds var kørt fra en betydende sognevej ind over en amtsvej, skønt krydset var markeret med vejkrydsskilt og indmundingslinie. Ved sammenstød med et fra højre kommende automobil blev tre personer dræbt og én kom alvorligt til skade.

Ved H.D. 2. oktober 1959 (*U. 1959 p. 844*) blev en taxachauffør, der kørte ad Strandvejen i Hellerup med for stor fart og i en *fodgængerovergang* påkørte og dræbte en kvindelig fodgænger, fradømt førerretten for 6 måneder. (Dissens fra tre af syv dommere).

Ved en række landsretsdomme er der sket frakendelse af førerretten for 6 måneder som følge af kørsel med motorkøretøjer, der var behæftet med væsentlige mangler ved styretøj og bremses, jfr. således *U. 1959 p. 792, 928, 948* og *1960 p. 652*, men derimod *U. 1959 p. 538*. Se endvidere den foran under hastighedsovertrædelser nævnte H.D. i *U. 1959 p. 323*.

Endelig kan det nævnes, at Højesteret ved to domme af 22. december 1959 (*U. 1960 p. 157* og *159*) har fradømt førerretten for 6 måneder i tilfælde, hvor personer tidligt om morgenen havde ført automobil i en *træthedstilstand*, der omfattedes af færdselslovens § 15, og ved at døse hen havde forvoldt uheld.

Th. Gjerulff.